

TÀI LIỆU

Luyện thi học sinh giỏi Môn Ngữ văn

Tập 2

PHIÊN BẢN MỚI

PHẦN MỞ ĐẦU : MỘT VÀI LƯU Ý CHUNG

1. Về phía giáo viên

- Lựa chọn nhân tố
- Bồi dưỡng học sinh giỏi

2. Về phía học sinh

- Yêu cầu cơ bản
- Yêu cầu về năng lực tiếp nhận văn bản
- Kỹ năng tiếp nhận văn bản

Chương 1 : NHỮNG VẤN ĐỀ LÝ LUẬN THƯỜNG GẶP TRONG ĐỀ THI HỌC SINH GIỎI NGỮ VĂN

I. Tác phẩm văn học

- Khái niệm.
- Tác phẩm văn học là một hệ thống chỉnh thể.
- Nội dung và hình thức của tác phẩm văn học
- Ý nghĩa quan trọng của nội dung và hình thức tác phẩm văn học
- Mối quan hệ giữa nội dung và hình thức tác phẩm văn học

II. Bản chất của văn học

- Văn chương bao giờ cũng phải bắt nguồn từ cuộc sống.

2. Văn chương cần phải có sự sáng tạo.

III. Chức năng của văn học

1. Chức năng nhận thức.
2. Chức năng giáo dục.
3. Chức năng thẩm mỹ.
4. Mối quan hệ giữa các chức năng văn học.

IV. Con người trong văn học.

1. Đối tượng phản ánh của văn học.
2. Hình tượng văn học.

V. Thiên chức nhà văn

1. Thế nào là thiên chức của nhà văn?
2. Bản tính của thiên chức nhà văn.

VI. Yêu cầu đối với người nghệ sĩ

1. Yêu cầu thứ nhất: Người nghệ sĩ phải luôn sáng tạo, tìm tòi những đề tài mới, hình thức mới.
2. Yêu cầu thứ hai: Người nghệ sĩ phải biết rung cảm trước cuộc đời.
3. Yêu cầu thứ 3: Nhà văn phải có phong cách riêng.

VII. Phong cách sáng tác

1. Khái niệm phong cách sáng tác:
2. Đặc điểm của phong cách nghệ thuật

VIII. Nhà văn- Tác phẩm- Bạn đọc

1. Nhà văn và tác phẩm.
2. Bạn đọc.

IX. THƠ

1. Thơ là gì?
2. Đặc trưng của thơ.
3. Một tác phẩm thơ có giá trị
4. Tình cảm trong thơ.
5. Thơ trong mối quan hệ hiện thực.
6. Sáng tạo trong thơ.
7. Để sáng tạo và lưu giữ một bài thơ hay.

X. TÍNH NHẠC, HỌA, ĐIỆN ẢNH, CHẠM KHẮC TRONG THƠ

1. Tính nhạc.
2. Tính họa
3. Điện ảnh.
4. Điêu khắc.

XI. VẺ ĐẸP CỦA NGÔN NGỮ THƠ CA

XII. NHÂN VẬT TRONG TÁC PHẨM VĂN HỌC.

1. Khái niệm

2. Vai trò của nhân vật trong tác phẩm.
3. Phân loại nhân vật văn học
4. Một số biện pháp xây dựng nhân vật.

XIII. TÌNH HUỐNG TRUYỆN.

1. Khái niệm
2. Phân loại.
3. Phương pháp tiếp cận tình huống.

XIV. TÁC PHẨM VĂN HỌC CHÂN CHÍNH.

1. Thế nào là tác phẩm văn học chân chính?
2. Yêu cầu của một tác phẩm văn học chân chính

XV. GIỌNG ĐIỆU TRONG VĂN HỌC

1. Giọng điệu là gì
2. Yêu cầu khi tìm hiểu giọng điệu trong văn học.
3. , Yêu cầu khi viết một bài văn về giọng điệu trong văn học.

XVI. CHI TIẾT TRONG TÁC PHẨM VĂN HỌC.

1. Chi tiết nghệ thuật là gì?
2. Đặc điểm và vai trò của chi tiết trong tác phẩm tự sự
3. Cách cảm nhận chi tiết trong tác phẩm tự sự

Chương 2 : CÁC CHUYÊN ĐỀ ÔN THI HSG NGŨ VĂN THPT (Phần 1)

CHUYÊN ĐỀ 1 : VĂN HỌC DÂN GIAN VIỆT NAM.

1. Những giá trị cơ bản của Văn học dân gian Việt Nam.
2. Vai trò của văn học dân gian
3. Một số lưu ý về phương pháp đọc – hiểu văn học dân gian
4. Ảnh hưởng của Văn học dân gian đối với văn học viết Việt Nam.

CHUYÊN ĐỀ 2 : CA DAO

1. Nhân vật trữ tình
2. Thể thơ.
3. Thời gian nghệ thuật và không gian nghệ thuật
4. Ngôn ngữ
5. Kết cấu
6. Một số biểu tượng, hình ảnh trong ca dao

7. Bi kịch người phụ nữ trong ca dao

CHUYÊN ĐỀ 3 : THI PHÁP VĂN HỌC TRUNG ĐẠI.

1. Đặc trưng thi pháp: hệ thống ước lệ thẩm mỹ cổ điển.
2. Thiên nhiên trong văn học trung đại.
3. Một thế giới nghệ thuật phi thời gian.
4. Quan niệm con người trong văn chương trung đại.

CHUYÊN ĐỀ 4: TÍNH QUY PHẠM VÀ BẤT QUY PHẠM TRONG VĂN HỌC TRUNG ĐẠI VIỆT NAM

1. Tính quy phạm trong văn học trung đại Việt Nam:
1.1/ Khái niệm

1.2/ Đặc điểm

2. Tính bất quy phạm trong văn học trung đại Việt Nam

2.1/ Khái niệm

2.2/ Đặc điểm

3. Tính quy phạm và bất quy phạm qua một số tác phẩm tiêu biểu

4. Đánh giá

CHUYÊN ĐỀ 5: HÀO KHÍ ĐÔNG A QUA THƠ THỜI TRẦN

1. Thế nào là hào khí Đông A?

2. Hào khí Đông A trong các tác phẩm: “Tụng giá hoàn kinh sư”, “Thuật hoài”, “Cảm hoài”.

CHUYÊN ĐỀ 6 : THƠ NGUYỄN TRÃI VÀ THƠ NGUYỄN BÌNH KHIÊM

1. Nguyễn Trãi và Bảo kính cảnh giới – bài số 43

2. Nguyễn Bình Khiêm và Nhàn

CHUYÊN ĐỀ 7 : QUÁ TRÌNH HIỆN ĐẠI HÓA VĂN HỌC VIỆT NAM TỪ ĐẦU THẾ KỈ XX ĐẾN 1945

1. Khái niệm hiện đại hóa

2. Quá trình hiện đại hóa

3. Sản phẩm của hiện đại hoá văn học

CHUYÊN ĐỀ 8 : THƠ MỚI

1. Hoàn cảnh lịch sử xã hội

2. Các thời kỳ phát triển của Phong trào thơ mới

3. Đặc điểm nổi bật của Phong trào thơ mới

4. Những đóng góp của phong trào thơ mới

5. Những tác giả tiêu biểu của phong trào Thơ mới (1932 - 1945)

CHUYÊN ĐỀ 9 : PHONG CÁCH THƠ XUÂN DIỆU

Chuyên đề 10 : GIÁ TRỊ HIỆN THỰC VÀ GIÁ TRỊ NHÂN ĐẠO

1. Khái niệm về giá trị hiện thực

2. Khái niệm giá trị nhân đạo

3. Biểu hiện của giá trị hiện thực trong văn học trung đại

4. Giá trị hiện thực và nhân đạo trong một số tác phẩm lớp 11

• Truyện ngắn “Hai đứa trẻ” – Thạch Lam

• Truyện ngắn “Chí Phèo” – Nam Cao. **Bổ sung nội dung**

CHUYÊN ĐỀ 11 : CHỦ NGHĨA HIỆN THỰC VÀ CHỦ NGHĨA LÃNG MẠN

I. Chủ nghĩa lãng mạn

1. Lịch sử hình thành và đặc trưng cơ bản:

2. Trào lưu lãng mạn trong văn học Việt Nam:

II. Chủ nghĩa hiện thực

1. Lịch sử hình thành và đặc trưng cơ bản:

2. Trào lưu hiện thực phê phán trong văn học Việt Nam

III. Sự khác biệt giữa chủ nghĩa hiện thực và chủ nghĩa lãng mạn trong nội dung phản ánh

CHUYÊN ĐỀ 12: ĐẶC TRƯNG CỦA CHỦ NGHĨA HIỆN THỰC PHÊ PHÁN VIỆT NAM QUA MỘT SỐ TÁC PHẨM TRONG CHƯƠNG TRÌNH NGỮ VĂN THPT

I. Khái quát về Chủ nghĩa hiện thực phê phán

1. Lịch sử hình thành
2. Nhân vật trung tâm và cảm hứng chủ đạo
3. Các nguyên tắc tái hiện đời sống
4. Đặc trưng thi pháp

II. Đặc trưng của Chủ nghĩa hiện thực phê phán trong Văn học Việt Nam

1. Sự hình thành
2. Đặc trưng

III, ĐẶC TRƯNG CỦA CHỦ NGHĨA HIỆN THỰC PHÊ PHÁN VIỆT NAM QUA MỘT SỐ TÁC PHẨM TRONG CHƯƠNG TRÌNH NGỮ VĂN THPT

1. Đoạn trích Hạnh phúc của một tang gia (Trích Số đỏ - Vũ Trọng Phụng)
2. Các truyện ngắn của Nam Cao

Chuyên đề 13 : TRÀO LƯU LÃNG MẠN TRONG VĂN HỌC VIỆT NAM GIAI ĐOẠN 1930 – 1945

I. Hoàn cảnh ra đời, quá trình phát triển của trào lưu lãng mạn trong văn học Việt Nam giai đoạn 1930 - 1945

II. Đặc trưng của trào lưu lãng mạn

III. Thơ mới

1. Đặc trưng về nội dung
2. Đặc trưng về nghệ thuật
3. Những nhà thơ tiêu biểu
  - Xuân Diệu- Nhà thơ mới nhất trong những nhà Thơ mới
  - Hàn Mặc Tử- Hồn thơ phức tạp và bí ẩn của phong trào Thơ mới

Chuyên đề 14: VĂN XUÔI LÃNG MẠN VIỆT NAM : THẠCH LAM- NGUYỄN TUÂN

A. Văn xuôi lãng mạn Việt Nam

B. TÁC GIẢ THẠCH LAM VÀ HAI ĐỨA TRẺ

C. TÁC GIẢ NGUYỄN TUÂN VÀ CHỮ NGƯỜI TỬ TÙ

Chuyên đề 15 : VẼ ĐẸP CỔ ĐIỂN VÀ HIỆN ĐẠI TRONG TẬP THƠ NHẬT KÍ TRONG TỬ

Chuyên đề 16 : CHỦ NGHĨA YÊU NƯỚC TRONG VĂN HỌC VIỆT NAM TỪ NỬA CUỐI THẾ KỈ XIX ĐẾN NĂM 1945

I. CHỦ NGHĨA YÊU NƯỚC TRONG VĂN HỌC VIỆT NAM NỬA CUỐI THẾ KỈ XIX

1. Sự chuyển tiếp chủ nghĩa yêu nước trong buổi giao thời Âu - Á của văn học Việt Nam từ cuối thế kỉ XIX